

یادداشت

روابط خارجه ومیدان شوش



کوروش الماسی
محقق و پژوهشگر

اجازه دهید حداقل در عالم خیال و به منظور درک شفاف روابط خارجه، «دیدگاه دایی جان ناپلئونی» را با وجود انکار ناپذیری، در پرانتز قرار دهیم. اگر بپذیریم که نتایج و پیامدها، کاربردی و معتبرترین معیار برای ارزیابی تصمیم‌ها و رفتار انسانی(سیاسی) است، آنگاه، چهار دهه روابط خارجه پر هزینه و پرتنش، جز اینکه نتیجه‌گیری کنیم که راهبرد روابط خارجه کار بر دی نبوده، راهی پیش روی ما نمی‌گذارد. بنابر شواهد تجربی، تصمیم‌ها و رفتار متولیان در عرصه روابط خارجه نه تنها موفق نبوده بلکه کشور را متحمل هزینه‌های گزاف کرده است. اینکه روابط خارجه در چهار دهه گذشته پیوسته متشنج و پر هزینه بوده بر کسی پوشیده نیست، اما با نگاهی گذرا به روابط بین کشورها درمی‌یابیم که بیشتر کشورهای کوچک و بزرگ با وجود «تضاد منافع ملی»، روابط خارجه نسبتا سودمندی دارند. اینکه تنها تعداد اندکی از کشورها به دلایلی، «توانایی» برقراری روابط بدون تنش و سودمند با دیگر کشورها را ندارند. اجازه دهید به منظور درک کاربردی روابط خارجه، مقایسه‌ای رفتار شناسانه میان رفتار اقشار گوناگون با رفتار میان کشورها و دولت‌ها داشته باشیم. برای پرهیز از سوء تفاهم، باید تاکید شود این مقایسه رفتار شناسانه به منظور تبیین موضوع ارائه می‌شود و به هیچ وجه قضاوت یا ارزیابی اخلاقی نیست. معمولا رفتار و برخورد افراد، در محله‌هایی(شوش، خاک سفید، توپخانه و...) که مردم در آنجا شرایط اقتصادی، آموزشی، تحصیلی، رفاهی و...ضعیفی دارند، با دشواری‌ها و چالش‌های شخصی و اجتماعی بسیار «احساسی» است. به عبارتی، در اینگونه محله‌ها، انواع هیجانات، واکنش‌ها و بعضا تعصبات مبنای شیوه برخورد با انواع دشواری‌ها و چالش‌ها روزمره است. اما در محله‌هایی که مردم از رفاه، آموزش، شرایط اقتصادی، تحصیلات عالی و... بهتری برخوردار هستند، برخورد با انواع دشواری‌ها و چالش‌های روزمره همراه با آرامش، گفت‌وگو، پرهیز از خشونت، تحمل، برنامه ریزی و... است. به بیانی کاربردی نوع و چگونگی برخورد با انواع چالش‌ها و دشواری‌ها تابع برخی مولفه‌ها (آموزش، تحصیلات، رفاه نسبی و...) است. آیا خطاست اگر چهار دهه روابط خارجه پرتنش و پر هزینه را ناشی از «فقدان خرد ملی» در مدیریت انواع امور و چالش‌ها در روابط خارجه تلقی کنیم؟ یا به زبان عامیانه آیا نمی‌توان ادعا کرد که متولیان روابط خارجه توانایی «مدیریت علمی و خرد بنیاد» روابط خارجه را بلد نیستند؟ یا «آموزش ملی» برای مدیریت روابط خارجه را طی نکرده‌اند؟ اینکه روابط بین الملل میدان تقابل مدیریت انواع امور و چالش‌ها در اذهان برخی صاحب منصبان وطنی نیست، بلکه ساختار روابط خارج از ابتدای تشکیل کشورها مبتنی بر تقابل و نبرد میان کشورها بنا شده است. بی‌شک بنیادی‌ترین مسأله در مدیریت روابط خارجه این است که متولیان روابط خارجه توانایی تولید قدرت را ندارند، چون اساسا در کی کاربردی از چیستی قدرت ندارند، چرا که عملکرد مدیریت روابط خارجه مبتنی بر احساسات و حفظ منافع جناحی بوده است. ظاهرا برخی از عناصر متنفذ مدیریت روابط خارجه به این درک و تحلیل نرسیده‌اند که حتی برای حفظ منافع جناحی، باید به «خرد و نه احساسات» تکیه زد. بنابر دلایل متعدد، یک تحلیل خرد بنیاد به ما نشان می‌دهد که روسیه شانس جدایی برای مقابله با غرب ندارد. به این دلیل ساده است که تمرکز قدرت در ساختار مدیریت سیاسی روسیه همانند قرون پیشین بسیار متمرکز و مبتنی بر اراده و خرد فردی است. به عبارتی، «حکمرانان روسی هیچ درک کاربردی از چیستی قدرت در جهان خرد بنیاد معاصر ندارند.» اینکه «قدرت کارآمد و پایدار سیاسی در جهان خرد بنیاد معاصر، از اراده و منویات افراد متنفک و تیلور اراده و خرد جمعی است.» به بیانی، در روسیه همانند کشورهای در حال توسعه، خرد جمعی که سرچشمه قدرت سیاسی در جهان توسعه یافته معاصر است، هنوز بلوغ نکرده است. به گواه شواهد و دلایل متعدد، «روسیه یک کشتی در حال غرق است» و بی‌شک همراهان بی محاسبه روسیه نیز ابتدای همچون روسیه خواهند داشت.

نگاه

سایه اعدام‌های دسته جمعی بر روابط باعربستان

ادامه از صفحه اول/ جهانی بازگرد تا به تعدیل شرایط کمک کند. بنابراین یکی از سیاست‌های فعلی آمریکا این است که از این کشورها استفاده کند تا تأثیر تحریم‌های روسیه کم‌رنگ شود. قطر تلاش می‌کند که بحث روابط به نحوی شکل بگیرد و خودش هم نقش داشته باشد اما دو بحث مطرح است که یکی با تحریم روسیه و صحبت‌هایی که روس‌ها کردند در مورد نقششان در مذاکرات وین، این موضوع مطرح شد که سخنان روس‌ها ممکن است عامل به تعویق افتادن مذاکرات وین منجر شود. مذاکرات نیز عملا به تعویق افتاد و دبیر کل اتحادیه اروپا نیز صریحا گفته است که یک «عامل خارجی» موجب این تعویق یا تأخیر تداوم مذاکرات شده است که این عامل خارجی ممکن است رژیم صهیونیستی و مذاکراتش با آمریکایی‌ها و روس‌ها باشد یا ممکن است اقدام روسیه در ارائه آن بیانات باشد، چراکه دبیر کل اتحادیه اروپا اعلام کرده است که ایران و آمریکا رویه و رفتار بسیار مثبت و خوبی در پیش گرفته بودند و می‌توانستند به نتیجه برسند بنابراین باید عامل خارجی را شناسایی کرد. قطر به دنبال کشف این عامل خارجی یا به دنبال علت‌یابی سخنان روس‌هاست یا ممکن است به دنبال هماهنگی و اطلاع‌رسانی به روس‌ها در مورد افزایش تولید یا جایگزین شدن در تأمین بخشی از نیازهای گاز اروپا باشد و تمامی این احتمالات وجود دارد.

مجید ابهری، رفتار شناس در گفت‌وگو با «آرمان ملی»:

مردم از سابقه تاریخی روسیه

خاطره نفرت انگیزی دارند

◀ میانجی بحران اوکراین شوید؛ به نفع ماست

◀ باید از دوران پساتحریم برای کاهش فقر استفاده کرد

◀ آسیب‌ها و اضطراب‌های اجتماعی ریشه در فقر دارد

◀ مردم ایران همواره از مظلوم حمایت کرده‌اند

◀ باید از جنگ اوکراین برای منافع ملی

◀ فرصت ایجاد کنیم



آرمان ملی – احسان انصاری: چرا مردم ایران نسبت به روسیه حالت انزجار پیدا کرده‌اند؟ دولت در دوران پساتحریم چگونه باید از مواهب اقتصادی بر جام به سود حل چالش‌های اجتماعی استفاده کند؟ «آرمان ملی» برای پاسخ به سؤالات با دکتر مجید ابهری رفتار شناس اجتماعی گفت‌وگو کرده است. دکتر ابهری در این زمینه معتقد است: «مردم ایران از نظر تاریخی نسبت به قدرت‌های بزرگ خاطره خوبی ندارند. این وضعیت درباره روسیه نیز وجود دارد. نمونه بارز خاطرات تلخ مردم ایران نسبت به روسیه به ماجرای به توپ بستن مجلس شورای ملی در زمان مشروطیت بازمی‌گردد که به عنوان یک لکه سیاه در تاریخ معاصر ایران وجود دارد. از سوی دیگر رفتاری که مسئولان روسی با ایران می‌کنند جای سؤال دارد. بارز ترین مورد رفتار سفیر روسیه در ایران و ادای احترام به گریبایدوف بود که سبب تحریک و ناراحتی افکار عمومی در ایران شد. از سوی دیگر روسیه همواره در مجامع بین‌المللی آرایبی منفی و ممتنع درباره ایران داده است و هیچ‌گاه در عرصه بین‌المللی در راستای منافع ملی ایران حرکت نکرده است.» در ادامه ماحصل این گفت‌وگو را می‌خوانید.

◀ تحلیل شما از رفتارشناسی مردم

ایران نسبت به حمله نظامی روسیه به اوکراین چیست؟ چرا مردم ایران نسبت به نهادهای رسمی واکنش متفاوتی نسبت به جنگ اوکراین نشان دادند؟

مردم ایران به حمایت و دستگیری از

مظلومان شهره هستند و این موضوع را در طول تاریخ نیز نشان داده‌اند. این حمایت نیز نسبت به همه مظلومان جهان صورت می‌گیرد و مختص به منطقه جغرافیایی خاصی نیست. یکی از دلایلی که مردم ایران از مردم فلسطین حمایت کرده‌اند مظلومیتی است که مردم فلسطین داشته‌اند و کشور آنها توسط اسرائیل مورد حمله و تجاوز قرار گرفته است. در ماجرای اوکراین نیز به دلیل اینکه روسیه یکی از قدرت‌های بزرگ جهان است و در مقابل اوکراین کشور کوچکی است که از توانایی مقابله با قدرتی مانند روسیه برخوردار نیست مردم ایران از مردم اوکراین حمایت کردند و حمایت خود را به شکل‌های مختلف بروز دادند. با این وجود باید این نکته را نیز در نظر داشته باشیم که هیچ کشوری اجازه نمی‌دهد تهدیدهای نظامی و استراتژیک در نزدیکی مرزهای آن به وجود بیاید. ناتو تا مرزهای روسیه پیش آمده است و اگر اوکراین عضو ناتو می‌شد این خطر شکل جدی‌تری به خود می‌گرفت. به همین دلیل در این ماجرا تا حدودی باید برای روسیه نیز سهمی قائل شد. برخی به دلیل اینکه اوکراین کشور کوچک‌ترین است و از توانایی‌های کمتری نسبت به روسیه برخوردار است از اوکراین حمایت می‌کنند اما این موضوع دلیل نمی‌شد که بتوان از برخی مسائل درباره روسیه به راحتی عبور کرد. در شرایط کنونی اغلب کشورهای اروپایی و آمریکا به اوکراین کمک‌های نظامی می‌کنند و گر نه این کشور نمی‌توانست حتی یک ساعت در مقابل روسیه ایستادگی کند. واقعیت این است که موضوع حمایت ما از روسیه یا اوکراین شرایط را تغییر نمی‌دهد و تفاوتی برای ما ندارد.

شکل‌های مختلف بروز دادند. با این وجود باید این نکته را نیز در نظر داشته باشیم که هیچ کشوری اجازه نمی‌دهد تهدیدهای نظامی و استراتژیک در نزدیکی مرزهای آن به وجود بیاید. ناتو تا مرزهای روسیه پیش آمده است و اگر اوکراین عضو ناتو می‌شد این خطر شکل جدی‌تری به خود می‌گرفت. به همین دلیل در این ماجرا تا حدودی باید برای روسیه نیز سهمی قائل شد. برخی به دلیل اینکه اوکراین کشور کوچک‌ترین است و از توانایی‌های کمتری نسبت به روسیه برخوردار است از اوکراین حمایت می‌کنند اما این موضوع دلیل نمی‌شد که بتوان از برخی مسائل درباره روسیه به راحتی عبور کرد. در شرایط کنونی اغلب کشورهای اروپایی و آمریکا به اوکراین کمک‌های نظامی می‌کنند و گر نه این کشور نمی‌توانست حتی یک ساعت در مقابل روسیه ایستادگی کند. واقعیت این است که موضوع حمایت ما از روسیه یا اوکراین شرایط را تغییر نمی‌دهد و تفاوتی برای ما ندارد.

◀ روسیه موضوعی که امکان داشت با گفت‌وگو و مذاکره حل شود را به یک جنگ نظامی تبدیل کرد. آیا در چنین شرایطی نیز می‌توان برای روسیه حق قائل شد؟

در جامعه ما برخی در این ماجرا از روسیه حمایت می‌کنند و در مقابل برخی از اوکراین. ما باید بپذیریم که روسیه حق مشروع برای دفاع از مرزهای خود را دارد و اجازه نمی‌دهد پیمان‌های نظامی مانند ناتو که با محوریت آمریکا شکل گرفته در کنار مرزهای روسیه برای خود حیطاخولت ایجاد کنند. برخی از مردم به دلیل نمایش مظلومیت اوکراین از این کشور دفاع می‌کنند. این در حالی است که تنها اوکراین با روسیه نمی‌جنگد، بلکه نظامیان آموزش‌دیده از کشورهای دیگر نیز با روسیه نبرد می‌کنند. از سوی دیگر، مردم و پیشرفته از طرف کشورهای اروپایی و آمریکا در اختیار اوکراین قرار گرفته است. توصیه من این است که ما باید از چنین اتفاقاتی برای خود فرصت ایجاد کنیم. این وضعیت درباره ترکیه وجود داشته و این کشور موفق شده خود را به عنوان میانجی در این موضوع

معرفی کند. مسأله‌ای که به سود منافع ملی و

مردم ترکیه است. ترکیه در آنتالیا بین روسیه و اوکراین مذاکراتی را برگزار کرد. این در حالی است که ما باید در این زمینه پیش‌قدم می‌شدیم. اگر ما می‌توانستیم این مذاکرات را در ایران برگزار کنیم می‌توانستیم برای

خود در عرصه جهانی وجهه و اعتبار کسب کنیم. اینکه کشور تمام شود حایز اهمیت نبوده، بلکه آنچه اهمیت داشت این بود که ایران بتواند از این چالش برای خود فرصت ایجاد کند. نکته مهمی که در این زمینه وجود دارد این است که قدرتمند و بزرگ بودن یک کشور در چنین شرایطی دلیلی بر مقصر بودن آن کشور نیست. واقعیت دیگر است که روسیه و اوکراین در مسائل بین‌المللی از ایران حمایت نکرده و همواره رأیی که داده‌اند بر اساس منافع ملی ما نبوده است. به همین دلیل نیز ما باید در چنین وقایعی به سود کشور و مردم خود عمل کنیم و اجازه ندهیم فرصت‌های ایجاد شده به دست دیگران بیفتد.

◀ واقعیتی که امروز در کشور وجود دارد این است که مردم ایران نسبت به رفتار روسیه با ایران بدبین هستند و از این رفتار احساس انزجار می‌کنند. اگر به واکنش مردم ایران از فضای مجازی به این موضوع توجه کنیم به خوبی متوجه این مسأله خواهیم شد. چرا این احساس انزجار نسبت به روسیه در مردم ایران شکل گرفته است؟

مردم ایران از نظر تاریخی نسبت به قدرت‌های بزرگ خاطره خوبی ندارند. این وضعیت درباره روسیه نیز وجود دارد. نمونه بارز خاطرات تلخ مردم ایران نسبت به روسیه به ماجرای به توپ بستن مجلس شورای ملی در زمان مشروطیت بازمی‌گردد که به عنوان یک لکه سیاه در تاریخ معاصر ایران وجود دارد. از سوی دیگر رفتاری که مسئولان روسی با ایران می‌کنند جای سؤال دارد. بارزترین مورد رفتار سفیر روسیه در ایران و ادای احترام به گریبایدوف بود که سبب تحریک و ناراحتی افکار عمومی در ایران شد. از سوی دیگر روسیه همواره در مجامع بین‌المللی آرایبی منفی و ممتنع درباره ایران داده است و هیچ‌گاه در عرصه بین‌المللی در راستای منافع ملی ایران حرکت نکرده است. برای ما هر کشوری که در راستای منافع ملی حرکت نکند دوست و متحد به شمار نمی‌رود و این موضوع درباره روسیه نیز صدق می‌کند. اختلاف

دیدگاه درباره روسیه نیز در بین اقشار مختلف مردم طبیعی است. با این وجود نکته‌ای که در این زمینه وجود داشت تفاوت واکنش‌ها بین نهادهای رسمی و غیر رسمی بود. به هر حال باید به این اختلاف سلیقه‌ها احترام گذاشت اما بخش‌هایی از جامعه رفتاری در مقابل جنگ در اوکراین نشان دادند که با واکنش‌های برخی نهادهای رسمی فاصله معناداری داشت. در عرصه بین‌المللی هر کشوری که از منافع ملی

ما حمایت کند ما نیز در روزهای دشوار از آن کشور حمایت خواهیم کرد. تفاوتی نمی‌کند که این کشور روسیه است و یا هر کشور دیگری. باید مسیر حرکت در این زمینه مورد مطالعه قرار بگیرد و تجربه و تحلیل شود. برخی عنوان می‌کنند که رفتار ایران نسبت به روسیه همراه با نوعی سرسپردگی است که من این موضوع را قبول ندارم. ما در سال‌های گذشته با چالش‌های جدی در عرصه بین‌المللی مواجه بودیم و کشورهایی که در این شرایط به ما کمک کرده‌اند برای ما قابل احترام هستند.

◀ ایران و کشورهای غربی در آستانه توافق هستند. دولت چگونه می‌تواند از مواهب اقتصادی دوران پسا تحریم برای حل مشکلات اجتماعی استفاده کند؟

افزایش قیمت کالاهای مورد نیاز مردم به‌خصوص در دو سال اخیر که کشور با شیوع ویروس کرونا مواجه بودند و بسیاری از مشاغل تعطیل شدند باعث شده تعداد فقرا در جامعه بیشتر شود و این مسأله‌ای غیر قابل کتمان است. زمانی می‌توانیم ادعا کنیم که فقر در جامعه کاهش پیدا کرده که اقشار آسیب‌پذیر جامعه بتوانند با دستمزدی که می‌گیرند حداقل نیازهای اولیه خود را تأمین کنند. فقر یک مقیاس چندبعدی است که بر اساس شرایط فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی و سیاسی یک جامعه تعریف می‌شود. خط فقر یک مرزبندی فرضی بین توانستن نتوانستن در تأمین نیازهای اساسی و اصلی است و در دو جوامع مختلف همراه با مفاهیم دیگری مطرح می‌گردد. در کشور ما به علت شدت و ضعف وضعیت اقتصادی ناشی از عوارض جنگ تحمیلی و سال‌ها تحریم‌های ظالمانه و غیر انسانی، به مرزبندی فرضی خط فقر محور دیگری به نام خط فقر مطلق نیز افزوده شده است. در جوامع دیگر معمولاً سه لایه اقتصادی ضعیف، متوسط و خوب مورد بحث و بررسی قرار می‌گیرد که متأسفانه به خاطر رخدادها و شرایط یادشده در کشور ما، فقط دو طبقه غنی و فقیر وجود داشته و تقریبا اکثر نظر به پردازان جامعه‌شناسی اقتصادی، این طبقه‌بندی نظری را پذیرفته‌اند. بازبستن گشای سهم مهمی در میان اقشار اجتماعی دارند، حقوقشان کفاف ده روز از زندگی‌شان را نخواهد کرد. ۶۰۰ صد از این جمعیت در «بیابان غذایی» قرار دارند یعنی به گوشت، مرغ، ماهی و میوه‌جات تازه دسترسی ندارند. علاوه بر نکات تأسف‌آور یادشده از آنجا که سنین ستمدنی دوران آشکار شدن و آزار

بیماری‌های مختص این سنین مثل فشارخون، دیابت، دردهای استخوانی و بیماری‌های عصبی این زمینه وجود داشت تفاوت واکنش‌ها بین دیگران است. بر اساس واقعیت‌های ملموس و موجود، اینک خط فقر مطلق نیز به شاخص‌های یادشده افزوده گردیده است. واقعیت این است که در سفره و زندگی مردم می‌گذرد و با اعلام عدد و رقم نمی‌توان شرایط را به شکل دیگری نشان داد. کاهش دادن آمار تغییری در وضعیت

فقر در جامعه ایجاد نمی‌کند و نمی‌توان با پاک کردن صورت مسأله مشکلات جامعه را به‌خصوص در زمینه فقر کاهش داد. خط و خط کشی‌های اقتصادی معمولا بر اساس استانداردها و تعاریف ثابت علمی تبیین و عرضه می‌گردد.

◀ به چه میزان آسیب‌های اجتماعی را ناشی از گرانی و فقر می‌دانید؟

بسیاری از آسیب‌های اجتماعی امروز جامعه ایران ناشی از گرانی و فقر است. افزایش بیکار، کم‌درآمد و بازنشسته تأثیرپذیری بیشتری را از گرانی و تورم لجام‌گسیخته در جامعه خواهند داشت. ۷۰ درصد از اضطراب‌ها در میان اقشار کم‌درآمد ناشی از گرانی است. وقتی نیاز خانواده توانایی تأمین نیازهای یک خانواده را ندارد، هنگام بازگشت به خانه دچار

اضطراب و استرس می‌شوند. در پاسخگویی به همسر و فرزندان هم این استرس به سراغ آنها می‌آید. فشارهای روحی و روانی باعث بروز تنش‌های رفتاری می‌شود، این‌گونه افراد با کوچک‌ترین تنش اجتماعی از کوره در رفته و با خشم با شهروندان برخورد می‌کنند. نزاع‌هایی مانند بوق زدن و دعوا بر سر جای پارک ناشی از فشارهای روحی و عصبی است و هیچ‌کسی دلیل خود را مطرح نمی‌کند. بر سر بهانه‌های کوچک همانند سوار و پیاده شدن از ماشین، انتظار برای سوار شدن در تاکسی درگیری لفظی و فیزیکی آغاز می‌شود. بسیاری از زوجها به‌ویژه کسانی که تازه ازدواج کرده‌اند به فرزند

آوری تمایل ندارند و خانواده‌های تک‌فرزند هم به فرزندآوری بیشتر فکر نمی‌کنند. وقتی اقدام بهداشتی با شیر خشک نوزادان با قیمت گزاف عرضه می‌شوند، خانواده‌ها حتی اگر پدر و مادر هر دو شاغل باشند نمی‌توانند هزینه‌ها را تأمین کنند. دولت آقای رئیسی در مدت زمانی که روی کار آمده موفق شده اقدامات مؤثر و مفیدی برای کاهش فقر در جامعه انجام دهد. بسته‌های حمایتی و کمک‌های نقدی به نیازمندان در این دولت وجود داشته و امید است که در آینده نیز وجود داشته باشد. واقعیت این است که باید به دولت آقای رئیسی فرصت داد تا بتواند سیاست‌های خود را به خوبی ایفا کند. شرایط امروز جامعه تا حدود زیادی میراثی است که از دولت گذشته به ارث رسیده و در شرایط کنونی در حدود ۹۰ درصد کارکنان دستگاه‌های اجرایی متعلق به دولت گذشته هستند و تغییر نکرده‌اند. اگر قرار است تغییری در زمینه مبارزه با فقر در جامعه صورت بگیرد باید نگرش مدیران جامعه تغییر کند که این اتفاق نیازمند زمان بیشتری است. در ماه‌های گذشته تنها وزرا و معاونان آنها تغییر پیدا کرده‌اند. این در حالی است که با این نوع تغییرات نمی‌توان به تغییرات اساسی در سیاست‌ها و رویکردها امیدوار بود. باید تغییرات به‌صورت گسترده صورت بگیرد و نگرش مدیران نسبت به مشکلات جامعه تغییر کند. دولت رئیسی تا امروز موفق شده کامل تلفی کرد است و با عنایت به اینکه بنابر این دهدها میلیون بمب کرونا بی متحرک در کشور پراکنده هستند و با تعطیلات نوروزی پیش‌رو و حجوم مسافرت‌های بی‌سابقه و دید و بازدیدهای مراسم عید، باید منتظر پیک هفتم کرونا از هفته‌های سوم و چهارم فروردین ماه سال آینده بود.

دیدگاه

آرایش جنگی

مقابل پیک هفتم کرونا

ادامه از صفحه اول/

می‌رسد که این روزها کلاس‌های مدارس و دانشگاه‌ها به‌صورت حضوری برگزار می‌شوند و نگرانی جدی درخصوص بیماری وجود ندارد. شرط واکسن کرونا برای عمره گزاران از سوی عربستان سعودی لغو شده است. اما در ایران وضع به کلی متفاوت است. مسئولان در بدو ورود ویروس کرونا به ایران همواره تحریم بوده و ارتباطی با دنیای مدرن حداقل در زمینه علم پزشکی نداشته است. در کنار تحریم‌های بین‌المللی، تحریم‌های داخلی نیز کار مبارزه با بیماری کرونا و مقابله با ابتلا و کشتار کرونا را دشوار و سخت نموده است. با کشف واکسن در دنیا و عرضه آن به بازارهای جهانی، بخش اعظم این واکسن‌ها در داخل ایران با ممنوعیت مصرف مواجه شدند. بیشتر جمعیت دنیا به استثنای ایران، چین و روسیه از واکسن‌های معتبر و موثری استفاده کرده‌اند که این روزها پیک آمیکرون را پشت‌سر گذاشته و محدودیت‌های کرونایی را یکی پس از دیگری لغو می‌کنند. اکنون از چین خبر می‌رسد که این کشور، ۹ میلیون نفر را به دلیل شیوع ویروس جدید قرنطینه کرده است. آژانس خبرگزاری آسوشیتدپرس با انتشار مطلبی در توئیتر از قرنطینه ساکنان یک شهر صنعتی چانچون در چین توسط حکومت این کشور خبر داده. در ادامه موج جدید بیماری در چین، خبرگزاری فرانسه در خبری خود اعلام کرد که چین ۱۷ میلیون نفر دیگر را در شهر شنزن به دلیل کرونا تحت قرنطینه قرار داد. روسیه نیز وضع بهتری نسبت به چین ندارد و با اینکه این کشور از جمله سازندگان واکسن بوده است اما گزارش‌ها حاکی است که اجبار مردم این کشور برای واکسنیاسیون بی‌فایده بوده است و ایمنی جمعی در روسیه پدید نیامده است و روسیه علاوه بر معضل جنگ با کرونا دست و پنجه نرم می‌کند. ایران همچنان گرفتار پیک کرونا از نوع آمیکرون و دل‌تاست عادی انگاری می‌کند، به نوعی پیک کرونا را پشت‌سر گذاشته است. در حالی که تاکنون کمترین مداخله بهداشتی و پیشگیری درخصوص امیکرون صورت گرفته و مسئولان همه‌امیدشان را به واکسنیاسیون بسته‌اند، دریغ از هیچ محدودیتی. خریداری واکسن‌های چینی از محل پول‌های بلوکه شده و واردات ۸۴ درصدی واکسنی که به گفته سازمان‌های پژوهشی تنها ۵ درصد در مقابل ویروس دلتا موثر بوده و همچنین تأثیرگذاری پایین‌تر آن در مقابل آمیکرون در نوبت سوم به اقرار کشور سازنده یعنی چین، مهار و کنترل بیماری کرونا در کشور را ناممکن ساخته است. واردات سینوفارم چینی به کشور و مصرف آن در حالی است که ایران از عمده هدف‌های کشورهای آسیایی و اروپایی برای واردات واکسن‌های اهدایی استراژنکا بوده است. از آنجا که این نوع واکسن از محل‌هایی غیر از مبدأ اصلی یعنی انگلستان و آمریکا به کشور وارد گردیده، اخیرا به دلیل عارضه‌های بر جای مانده از این نوع واکسن و مرگ و میر در برخی مصرف‌کنندگان، مصرف استراژنکا در کشور برای زیر ۵۰ سال ممنوع شده است. تکلیف واکسن‌های ایرانی هم از همان ابتدا مشخص بود و تناقضات شرکت‌های واکسن ساز درخصوص تأثیرگذاری و ایمنی‌زایی و عوارض واکسن‌های ایرانی به قدری زیاد شده که از یک طرف اعلام می‌کنند ایران به بزرگ‌ترین تولیدکننده واکسن در آسیا تبدیل شده است و با تولید ۶۰۰ میلیون دز واکسن سالیانه، توانایی صادرات واکسن به کشورهای دنیا از جمله سوئیس را پیدا کرده، و از طرف دیگر، سوئیس تکذیب می‌کند. حتی در مورد واکسن‌های داخلی، سازمان بهداشت جهانی تاکنون تأیید نکرده است. با توصیفی که درباره واردات و تولید واکسن در ایران رفت، نمی‌توان با اتکای صرف به واکسنیاسیون و واکسن‌های داخلی، به‌عادی انگاری بیماری پرداخت و شاخص‌های پیک کرونا» و «مدیریت موج ششم کرونا با کمترین عوارض» نشان داد. سازمان بهداشت جهانی فعلا سه نوبت واکسنیاسیون را واکسنیاسیون کامل تلقی کرده است و با عنایت به اینکه براساس آمار رسمی، ۲۶ درصد جمعیت کشور هنوز واکسن نزده‌اند و آمار دوز سوم واکسنیاسیون به ۳۰ درصد هم نرسیده، بیش از ۷۰ درصد جمعیت کشور واکسنه نشده محسوب می‌شوند. حتی افرادی هم که واکسنینه شده‌اند، واکسن‌هایی دریافت نموده‌اند که ایمنی‌زایی آنها زیر سوال است! بنابراین دهدها میلیون بمب کرونایی متحرک در کشور پراکنده هستند و با تعطیلات نوروزی پیش‌رو و حجوم مسافرت‌های بی‌سابقه و دید و بازدیدهای مراسم عید، باید منتظر پیک هفتم کرونا از هفته‌های سوم و چهارم فروردین ماه سال آینده بود.